

JURAJ BREZINA

SIEDME NEBO

**Román o tom,
ako sme dokázali
prežiť socík**

artis
omnis

**SIEDME
NEBO**

Juraj Brezina © 2024
Cover © Michal Šajmír 2024
Slovak Edition © Artis Omnis 2024

ISBN 978-80-8201-260-9

SIEDME NEBO

**Román o tom,
ako sme dokázali
prežiť socík**

artis
omnis

Keď zapisujem tieto spomienky, mám už dávno po päťdesiatke. Ako sa vraví, nepamätám si, čo bolo včera, zato veľmi dobre viem, čo sa stalo pred štyrmi desaťročiami. Povedal som si, že to využijem a zaznamenám pár spomienok o dobe, keď som bol mladý, veselý a šťastný aj napriek tomu, že tej všeobecnej slobody sa nám akosi nedostávalo. No keď je človek mladý, všetko ide bokom. Bez ohľadu na zriadenie, v ktorom žijeme, sú to naše najkrajšie roky. Koniec koncov, spomienky sa vyfiltrujú. V hlave zostanú azda len tie najkrajšie a z tých smutných iba tie najdôležitejšie. A tak idem na to, s ľahkým úsmevom v tvári. Nech sa vám dobre číta.

1.

Je svieži májový deň. Ešte dva mesiace budem žiakom Základnej deväťročnej školy na Leninovej ulici v Zlatých Moravciach a dnes si idem naposledy odkrútiť šaškáreň s nosením pionierskej vlajky. Už pred dvoma rokmi ma na túto úžasnú funkciu navrhla triedna učiteľka a Elenke, šéfke všetkých pionierov našej školy, som jednoducho nemohol povedať nie. Bola to kočka. A navyše, frajerka brata môjho najlepšieho kamaráta Paliho Horvátha.

„Janko, neurobiš to pre mňa?“ spýtala sa, keď videla narastajúce zdesenie v mojej tvári. Nemohol som sa pozeráť do jej krásnych dvadsaťročných očí a odmietnuť. Puklo by mi srdce. Akoby nestačilo, ešte sa do toho zamontovala aj triedna. „Žiadne doprosovanie, súdružka skupinová,“ oslovila Elenku. „Bol tým poverený, tak to bude robiť. A basta!“

Naozaj sa nedalo cúvnuť. Elenka totiž podporovala úsilie našej mladej a nesmierne perspektívnej kapely, ktorú sme spolu s Palim a ďalším kamošom Robom Heškom práve založili. Boli sme vtedy ôsmaci a hlavu mali plnú skupín ako Sweet alebo Slade. Skúšali sme hrať aj Katapult a Schelingera. Od Elenky sme dostali k dispozícii miestnosť na skúšanie v pionierskej klubovni a zvyšky polorozpadnutej aparatúry, ale aj to bolo lepšie ako nič. A práve vo februári toho roku sa nám dostalo toľkej cti, že sme mohli vystúpiť na školskom maškarnom plese, kde sme na nástrojoch skupiny Paliho brata Petra zahrli dve pesničky. Strihli sme teda jeden Katapult a jedného Schelingera a naša popularita dosiahla v škole hviezdne rozmery.

Ako som už spomenul, teraz bol máj a mojou životnou úlohou bolo za zvuku fanfár vyniesť a zasunúť do držiaka vlajku

pionierov školy a hodinu pri nej stáť ako taký chudák. O tom, že som mohol túto jedinečnú funkciu zastávať, rozhodli tri skutočnosti: dobré známky, robotnícky pôvod a vysoká postava.

V telocvični sa pod ostražitými zrakmi učiteľského zboru usádzali pionieri v modrých košeliach a červených šatkách. Spolu s dvoma bubeníkmi a trubkármi som so zástavou v ruke čakal pri dverách. Tí chlapci boli odo mňa mladší, nastupujúca garnitúra pionierskych trubačov a bubeníkov. Vlastne som tam vôbec nemal byť, ale môj nástupca náhle ochorel, a tak ma Elenka požiadala, aby som tú úchvatnú ceremóniu absolvoval ešte raz a, našťastie, naposledy.

Mal som na sebe takisto bledomodrú košeľu, červenú šatku uviazanú okolo krku a tmavomodré nohavice s opaskom, na pracke ktorého bol nápis: VŽDY PRIPRAVENÝ! Ach, koľká symbolika v očiach štrnásťročných chlapcov a heslo len pár centimetrov nad, veď viete čím. A na rukách biele rukavice.

Dnes som však svoje oblečenie trochu vylepšil. Keď som si ráno naťahoval nohavice, zazdalo sa mi, že som zasa o pár centimetrov podrástol a spodný lem som mal vysoko nad členkami. To bude treba nejako zamaskovať, napadlo mi. Ako rýchle riešenie poslúžia štandardné ponožky. Ešte o niečo lepšie by boli ponožky biele. Avšak zvíťazili žltočierne páskované podkolenky, ktoré som pred pár týždňami našiel v kufri na povale, keď som sa z dlhšej chvíle prehrabával v starých veciach, čo nám zostali po dedovi. Kedysi tieto podkolenky tvorili súčasť jeho gymnastického úboru. Teraz sa famózne vynímali na mojich nohách a tvorili skvelý kontrast medzi hovnovohnedou farbou tesilákov pionierskej rovnošaty a hovnovo hnedou mierne obitých topánok. Vždy pripravený, súdruhovia učiteľia!

Mimochodom, topánky. Keď som sa obzeral doma v zrkadle, obul som si dedove staré papuče – kárované kotníkovky. Chvíľu som uvažoval, že si ich zoberiem aj na slávnosť. Nuž čo,

prezuvky. Síce vyšmatlané, ale moje. Potom som to však zarhol, lebo svojou farebnosťou kazili dojem z tých unikátnych ponožiek. Napokon som sa definitívne rozhodol, že budem provokovať. Predtým, ako sme vyštartovali so zástavou naprieč telocvičňou, som si nohavice ešte schválne na dvakrát vyhrnul.

Elenka nám kývla a my sme vyrazili. Ja v čele, za mnou trubkári a bubeníci. Všetci pionieri stáli, chrbtom ruky si držali čelá a vzdávali tak česť vlajke, ktorú som niesol. Jej hliníková tyč menila biele rukavice na čierne. Okná boli pootvárané, vonku panovalo slnečné počasie. Všetky spevavce v školskej záhrade určite hlasno trilkovali, ja som ich však vôbec nepočul, lebo do uší mi liezli uvrieskané trúbkky a hrnot bubienkov.

Na pódiu, ktoré bolo vo februári miestom prvého verejného vystúpenia našej kapely, stál teraz stôl. Za ním sedeli prominenti, riaditeľ školy, jeho zástupkyne, učitelia a Beatka, moja krásna spolužiačka a najvrchnejšia pionierka na škole. Miloval som najmä výhľad na jej blúzku, ktorú nosila na tri gombíky rozopnutú. Dali sa z toho vytušiť ďalšie utajené krásy, ktoré poskytovalo jej dospievajúce telo.

Vystúpil som po schodíkoch na pravú stranu pódia, zasunul tyč vlajky do železného držiaka, otočil sa a zostal stáť na stráži vedľa vejúcej zástavy. Ostatní pionieri spustili svoje pravice z čiel – čo bol typický pozdrav sprevádzaný zvolaním „Vždy pripravení!“ – a mohli sa posadiť. Dokonca aj štyria malí muzikanti mohli s plechovými nástrojmi pozhovieť na lavici v prvom rade. Len ja som tam stál ako taký trtko. Po pol hodine nudného rečenia, piatačikov tancujúcich ľudové tance a spevokole našej súdružky zástupkyne, čo zanôti zopár pionierskych a budovateľských piesní, budem môcť zasa slávnostne vyniesť vlajku von. Zábava na hovado! Len keby netrvala tak dlho.

Uvidel som Paliho s Robom, ako sa krčia na lavičke blízko steny a sedia tak, aby som na nich dobre videl. Vždy na mňa

pri takejto príležitosti skúšali najrôznejšie grimasy, aby som sa musel a zároveň nemohol smiať. Boli to hajzlíci, ktorých som mal úprimne rád. Prežívali sme spolu kopec srandy a zábavy. Všimli si moje neprehliadnuteľné podkolienky. Chvíľu na ne neveriaco zízali, potom sa pozreli na seba a začali sa smiať. Najskôr naplno, vzápätí však so snahou, aby nikto nezbadal, že sa rehocú. Môj módnny doplnok splnil svoj cieľ.

Ruštínárka Káčerová, jedna z najprísnejších učiteliek na škole, prechádzala stredovou uličkou a kontrolovala, či všetci potichu sedia a nerobia neplechu. Jej orlí zrak zablúdil aj k mojím kamošom. Zaregistrovala ich neprístojné správanie a s výrazom loviacej šelmy zamierila rovno k nim. Prikázala im, aby vstali, a následne ich vyťahala za vlasy tesne nad uchom. Nepočul som, čo presne im pritom vravela. Viem si však predstaviť, že ich nazvala vagabundami, ako bolo jej zvykom, a s presvedčením, že títo pionierski veteráni sú na slávnosti úplne zbytoční, ich vykázala z telocvične. Akože za trest. Potom sa rozhliadla dookola, aby objavila pôvod smiechu mojich kamarátov. Netrvalo dlho a našla ho. Zadávala sa na moje nohy, pár sekúnd na ne civela s otvorenými ústami a následne sa zamračila tak, že by som si nikdy nepomyslel, že jedna ľudská bytosť sa vôbec dokáže takto mračiť. Pohrozila mi prstom a vybrala sa hľadať Elenku.

Vo vzduchu som cítil škandál. Káčerová našla Elenku pri dverách telocvične, ako sa rozpráva s Palim a Robom. Zrejme im práve dávala kľúč od svojej kancelárie, aby tam počkali do konca slávnosti. Ruštínárka sa k nej naklonila a niečo jej zúrivo šepkala, ukazujúc rukou smerom ku mne. Aj mnohí žiaci si už všimli môj módnny doplnok a začali sa tlmene smiať. Elenka podišla ku mne.

„Prosím ťa, poď preč,“ vyzvala ma. „Choď za chalanmi do mojej kancelárie. A vráť mi rukavice.“

Poslúchol som ju a rýchlo a bez komentára som odkráčal preč. Rehot v telocvični zosilnel, vzápätí sa však stíšil, až úplne zanikol pod prísnyim pohľadom zástupkyne, ktorá vstala od predsedníckeho stola a založila si ruky vbok. Elenka si vyhladla chlapca, ktorý by ma mohol zastúpiť. Odovzdala mu rukavice a poslala ho k vlajke. Teraz tam bude stáť on. A ja som bol voľný.

Elenkina kancelária sa nachádzala na prízemí školskej budovy, na konci dlhej chodby.

„Ty brdó, to čo máš?“ spýtal sa ma hneď vo dverách Pali. „To si komu šlohol tie skvelé ponožky?“

„Kámo, dnes si zabodoval,“ pridal sa Robo. Obaja sedeli v kreslách a smiali sa na plné kolo.

„Priatelia,“ postavil som sa na stoličku, „predstavujem vám najnovší módnny hit, pruhované ponožky malajský tiger.“ Chalani sa znovu rozrehotali. Vtom sa otvorili dvere a vošla Elenka.

„Ahoj, Elen,“ pozdravil ju Pali.

„Česť práci,“ zasalutoval Robo.

„Ale čušte!“ zahriakla ich Elenka.

Rýchlo som skočil zo stoličky. „Jano, som nevedela, že si taký debil!“ osopila sa na mňa. „Všetci sa tvária, ako keby sme tu odovzdávali štátne vyznamenania, a ty prídeš oblečený za šaša! To si si nemohol odpustiť?“

Mlčal som a díval sa do zeme.

„Náhodou vyzerá skvelo,“ ozval sa Pali. „Podobné podkolenky nosieva na koncertoch Dědek z Katapultu, akurát sú bielečierne. Jano je sedlák, má ich žltočierne.“

„Náhodou sú super,“ kontroval mu Robo. „Ako keby hral za Inter.“

„Mal si dať červené, aby ladil so šatkou,“ mudroval Pali, v tej chvíli odborník na módnne trendy.

„Hovorím, držte huby!“ okríkla ich ešte raz Elenka. „Káče-

rová soptí. Dúfam, že to nebude rozpitvávať. Aj zástupkyňa sa pýtala, prečo som ťa poslala preč. Povedala som, že ti bolo zle, ale neviem, či mi uverila. Bežte domov, ide víkend a do pondelka sa na to možno zabudne. Ak nie, máme po chlebe. A hlavne ty,“ ukázala prstom na mňa.

„Prepáčte,“ zašepkal som. „Nechcel som, aby z toho boli problémy.“

„Už nechaj tak a bež domov.“

Čo sme mali robiť? Poslúchli sme. Vyšli sme zo školy na slnkom zaliatu ulicu, z ktorej sme hneď zamierili do blízkeho parku. Ako na povel sme si odviazali pionierske šatky a skryli ich do vreciek. Už dávno sme prestali byť hrdými pioniermi, ak sme nimi vôbec niekedy boli.

„Človeče,“ obrátil sa na mňa Robo, „bol si neskutočný. Keď sme ťa videli s tými ponožkami, išli sme sa ušťať od smiechu.“

„To fakt pôsobilo až tak smiešne?“ spýtal som sa. „Doma pred zrkadlom to tak nevyzeralo.“

„Doma možno nie, ale tam na tom stupienku to bola čistá groteska.“

Pali vytiahol z vrecka nohavíc krabičku cigariet. „Dáte si niekto?“ ponúkol nás. Obaja sme odmietli.

„Túto hovadinu už nebudem potrebovať,“ povedal zrazu Robo a odhodil svoju pioniersku šatku do smetiaka, stojaceho kúsok od našej lavičky.

„Máš pravdu,“ prikývol Pali a urobil to isté.

„Jano, ty si ju radšej nechaj. Zíde sa ti, keď budeš písať pamäte statočného zástavníka,“ doberal si ma Robo.

„Neprovokej,“ odsekol som a vzápätí aj tá moja letela oblúkom priamo do smetiaka. „Ešte pár týždňov a celá táto škola aj s pribrzdenými učiteľmi nám môže vyliezť na hrb.“

Od septembra sa aj s Palim staneme študentmi miestneho

gymnázia. Robo ide na strednú do Bratislavy, kde bude popri škole hrať futbal za Inter. Ako jediný z nás troch pokračoval v športovaní. Ja som to vzdal už po roku. Býval som na opačnom konci mesta a šliapať na bicykli celú cestu na štadión a potom zasa naspäť sa mi nechcelo. Pali zanechal „koženú“ po troch rokoch, len Roba to stále držalo a možno mu futbal bude aj povolaním. Avšak skutočnosť, že pôjde na strednú do Bratislavy, vážne ohrozovala ďalšiu existenciu našej kapely. Hral na basgitaru a mal aj vlastnú aparatúru, ktorú mu kúpili rodičia. Ja som mal na starosti bicie, ktoré som poskupoval z druhej ruky. Pali mal svoju gitaru a aparát si požičiaval od staršieho brata, ktorý mal však čoskoro ísť buď na výšku, alebo na vojnu. Problém bol akurát s mojimi bicími. Na nové som nemal peniaze. Všetko, čo som zarobil na rôznych brigádach a výpomociach susedom, som vrazil do terajšej zostavy. Našťastie nám blikala iskrička nádeje v podobe jedného staršieho kamaráta. Volal sa Jirko a bol z Moravy. Počas vojenčiny si našiel na Slovensku manželku, s ktorou už bol síce rozvedený, ale zostal žiť tu. Robil na našej škole školníka a často za nami chodieval, keď sme skúšali v pionierskej klubovni.

„Jo, hoši, já mám doma na Moravě jedny bicí,“ prezradil nám. „Už síce nejsou nejmladší, ale hrát se na ně dá. Až pojedu o prázdninách domů, tak je přivezu. A dám vám je, volové.“ Takže od septembra to buď zabalíme, alebo zoženieme nového basgitaristu.

„No čo, chalani, ideme k nám?“ spýtal sa Pali.

„Ja nie,“ odpovedal Robo. „Poobede mám tréning, musím ísť domov.“

„Ja môžem,“ pritakal som.

Robo sa od nás teda odpojil a s Palim sme sa uvelebili v jeho detskej izbe, ktorú obýval spolu s bratom. Ja v hojdacom kresle, on na váľande. Chodili sme do rovnakej triedy od štvrtého roč-

nika, keď sa k nám Horváthovci prístahovali. Veľmi rýchlo sa z nás stali výborní kamaráti.

„Pustíme si Schelingera?“ opýtal sa Pali, stojac nad gramofónom, kam sa premiestnil zo svojho peľachu. „Prípadne tu mám aj novú platňu od Olympicu. Je tam jedna dobrá skladba. A ozaj, brácho doniesol nové pásky. Môžeme dať niečo, čo sme ešte nepočuli.“

„Pali, daj niečo brand new,“ odvetil som.

„Tak tu je napísané, že Pink Floyd. Vyskúšame?“

„Môžeme. Pink, to je ružový. A Floyd? To je tuším meno. Ružový Floyd? Tí angláni majú čudné názvy.“

„Vždy lepšie ako Rusi. Vesjolyje rebjata...“

„Sinaja ptica. Ty kokos, to kde na to chodia? Si predstav, že by sme sa my volali Modrý vták.“

„Modrého vtáka si neviem ani predstaviť, to musí bolieť...“

„Podobne, ako keď si pustíš rádio na plné gule. Hlavná vec, že my ani nemáme názov pre kapelu. Anglické meno mať nemôžeš, lebo ti to zakážu.“

„Ruštinu by mali zakázať,“ vyhlásil s bohorovným výrazom v tvári môj kamarát.

„S radosťou by som prijal takúto novinu,“ prikývol som. „Po anglicky nemôžeš ani prd. Názov kapely musí byť slovenský a ešte musí spĺňať aj určité ideologické parametre,“ pokračoval som v rozoberaní situácie. „Napríklad Červená nádej alebo Jasný zajtrajšok.“

„Zober si, že taký Orchester Gustáva Obermanna existuje. Nerozumiem, prečo to súdruhovia dovolili! Obermann je predsa nemecké meno,“ zamyslel sa Pali nad nesmrteľnosťou chrústa.

„Tak asi už chudáka Obermanna nechceli donútiť k zmene priezviska,“ dal som do pľacu svoju teóriu. „Na druhej strane, má výborné krstné meno. Gustáv. Ako náš milovaný prezident!“

„Kriste, ja som taký rád, že sa nevolám Gustáv!“ potešil sa Pali, ktorý sa vedel radovať z maličkostí.

„Čo sa budeme volať Orchester Jána Dolinu?“ navrhol som, a vtedy som si naplno uvedomil tragický dosah svojho mena. „Boha, čo len to mám za meno? Jak nejaký sedlák! Jano Dolina, honelník.“

„Čo chceš, veď po anglicky to máš John Valley. John Valley Orchestra. Dobré, nie?“

„Škoda, že nie som Angličan,“ povzdychol som si, no vzápätí som našu debatu stopol, lebo z reproduktorov som zachytil čosi úžasné. Prvé tóny pesničky Wish You Were Here ma doslova umlčali. A tak som posunkom umlčal aj ja Paliho.

„Ty blázon,“ hlesol som. „To čo je? Počuješ tú gitaru? To by si sa mohol naučiť hrať.“

„Dobré, že?“ odpovedal Pali. „Najlepšie na tom je, že už to viem.“

Pali zastavil prehrávanie na magnetofóne, vzal do rúk gitaru a okamžite mi ten gitarový motív prehral.

„Krása,“ vzdychol som. „Dobrý si.“

„Hej, a viem kopec nových pesničiek. Brácho ma naučil Kryla.“

„Kryla? To je kto?“

„Hovado, nevieš, kto je Kryl? Najzakázanejší spevák v celom Československu. Písal proti Rusom a tak. Brácho by ťa za uši vyťahal, keby si sa priznal, že ho nepoznáš.“

„Ja poznám len tú Kubišovú. A myslím, že aj Neckár je zakázaný.“

„Hej, ale to je nič oproti Krylovi. Niečo ti zahrám, počúvaj.“

Pali vzal opäť do rúk gitaru a začal spievať: „Bratříčku ne-vzlykej, to nejsou bubáci...“

Ticho som sedel a počúval. Skvelá pieseň. Keď bol Pali približne v polovici piesne, otvorili sa dvere a vošiel jeho brat Pe-

ter. „Čaute, zasrani,“ pozdravil nás. „Paľko, pekne to hráš, ale máš sa ešte čo učiť.“ Pri týchto slovách Palimu postrapatil vlasy. Potom podišiel ku mne a podal mi ruku. „No čo, muzikanti? Ako sa máte?“ spýtal sa.

„Fajn,“ odpovedal som mu. „A ty?“

„Ako sa len zúfalec môže mať. Bol som zasa na prijímačkách na výšku a teraz sa modlím, aby ma zobrali. Inak dva roky pakáreň v zelenom. Chlapci, ale vám je dobre, ešte štyri roky sa budete zabávať na gympli. No, a čo muzika? Kto je kapelník?“

„Čo ja viem?“ zaváhal som. „My asi ani kapelníka nemáme.“

„Akože nemáte? Kapelník musí byť, inak to nie je kapela, ale bordel.“

„Bordel!“ vykrikol som zrazu. „Skvelý názov! Tak sa budeme volať!“

Výborne sme sa zabávali vymýšľaním dopadov tohto názvu na fungovanie kapely. Vyšlo nám, že u súdruhov to asi neprejde. No ja s Palim sme už boli rozhodnutí, že to tak bude. Peter potom otvoril skriňu, aby sa prezliekol. Nahodil tričko s motívom britskej a americkej zástavy. Išiel som na ňom oči nechať. Nie na Petrovi, ale na tom tričku. Mať tak jedného dňa podobné...

„Paľko, daj gitaru do kotona,“ požiadal Peter brata. „Idem za chalanmi do Staničnej. Na pivo, Dolinka moja,“ obrátil sa na mňa.

„A nemôžeme ísť s tebou?“ opáčil Pali.

„Čože? So mnou?“ zamyslel sa Peter. „V podstate môžete, ale len na kofolu a žuvačky. Jasné?“

„Jáj, ale ja asi nejdem v týchto gatiach,“ ukázal som na svoje nevábne nohavice z pionierskej uniformy, doplnené bledomodrou košelou. Ešteže šatka už bola na správnom mieste.

„Nechaj tak,“ uškrnul sa Peter. „Chalani aspoň budú mať zábavu. Napokon, chodí tam kopec autobusárov po šichte a tí majú presne takéto košele a gate. Zapadneš.“

Samozrejme, Staničná krčma stála kúsok od železničnej stanice. Bolo príjemne teplo, a tak miestni štamgasti sedeli vonku na dvore, pod košatým gaštanom. Zbadal som železničiara v družnom rozhovore s autobusárom. Peter neklamal. Obaja mali na sebe tmavomodré nohavice a bledomodré košeľe. Kúsok od nich dvaja dedkovia pobafkávali z fajok. Petrova partia sedela vzadu a veselo sa bavila. Boli štyria a mohli byť tak o sedem, desať a možno aj viac rokov starší od nás. Dlhé vlasy, husté brady.

„Nazdar, Petko,“ privítal nás najmohutnejší z nich. Mal asi ten najchrapľavejší hlas, aký som kedy počul. „Palka poznám, ale ten druhý chlapec v tej krásnej rovnošate, to je kto? Jazdíš na mašine alebo na autobuse, chlapče?“

Cítil som, ako mi červeň zalieva celú hlavu. „To je môj kamoš,“ odpovedal mu Pali. „Spolužiak. A hrávame spolu.“

„Čo hrávate?“ nechápal obor. „Sedmu, guličky? Aha, zabudol som,“ opravil sa vzápätí. „Kapela, muzikusi. A kamoš má aj meno?“

„Volám sa Jano,“ predstavil som sa.

„Aj ja,“ zasmial sa valibuk. „Myslím, že si teda budeme rozumieť. Len musíš chodiť primeranejšie oblečený.“

„Ešte som nebol doma zo školy, tak som sa nestihol prezliecť.“

„A máš aj pioniersku šatku, synáček?“ doberal si ma.

„Nemám, zahodil som ju do smetiaka,“ odvetil som s náznakom hrdosti v hlase.

Veľký Jano sa rozosmial. „Tento chlapec sa mi páči. Navyše, vyzerá tak, že by mu už mohli aj pivo načapovať. Na,“ podával mi dvadsaťkorunovú bankovku, „choď nám zobrať sedem pív. Zvládneš?“

Pozrel som sa na Petra, ktorý nám doma pivo rázne zakazoval, ale teraz sa tváril, že nič nepočuje. Usilovne ladil gitaru.

Zrazu však zdvihol hlavu od strún, pozrel na mňa a povedal: „Nepočul si Fanfaru? Choď a dones sedem pív.“

A tak som sa dozvedel, že Jano je vlastne Fanfara. Pozrel som sa na Jana Žižku, ktorý sa na mňa díval z bankovky svojím jedným okom. Trochu sa na seba s Fanfarom podobajú, blyso mi hlavou. Vodcovia rebelov z pätnásteho a dvadsiateho storočia... V tejto partii mal každý svoju prezývku. Domba, Bety, Fanfara, Ciker. Peter bol Jošto a Pali zas Mladý. Mňa začali volať Doly. Keď sa pýtali na pôvod mojej prezývky a zistili, že je podľa priezviska Dolina, vyšlo najavo, že poznajú aj oboch mojich súrodencov.

„Sestra Majka a brat Oto!“ zahrnel Fanfara. „My budeme kamaráti,“ dodal.

Náramne sa zabával na príhode s mojimi osími ponožkami. Naklonil sa ku mne a hlavou ukázal na Betyho. Bol zo všetkých najmenší, ale jeho šlachovitá postava dávala tušiť veľkú silu.

„Pozri sa na neho. Iba pred dvoma týždňami vyšiel z basy. Je to starý turista, a ako si tak vyšliapol na Rysy, zrazu Leninova busta. Tak ho to nasralo, až ju zhodil na poľskú stranu. Že my tu žiadneho Lenina nechceme,“ zasmial sa. „Bol trochu pod parou, chlapčisko. Dole na Popradskom ho už čakali. Dostal pol roka. Ak budeš takto pokračovať, dopadneš rovnako. Komouši neodpúšťajú, ale Bety sa nevzdal. Predvčerom si odskočil do Nitry, a tam zrazu obrovský Lenin na námestí. No a Bety mu pod rúškom tmy zavesil na chrbát ruksak. Akože nech fahá do riti, odkiaľ aj prišiel.“

Fanfara si riadne uhol z piva. „Veď aj ja som sedel,“ pokračoval v rozprávaní, „mal som búračku na aute a jeden chlapík to nerozchodil. Strašná pakáreň v tej base, čo ti poviem. Dávaj si bacha. A aj vojna je pakáreň, taká kokotina jak mraky. Modrá knižka, chlapče, chápeš? To nech je tvoj cieľ.“

V ten večer sme s Palim vypili po tri pívá a boli veselí ako včeličky. Partia okolo nás sa bavila, rozprávali sa vtipy. Dozve-

del som sa, akí sú Rusi hajzli, ako nás už viac ako desať rokov okupujú, ako sa máme pod nimi zle a ako dobre sa žije na Západe. Takisto aj to, že každé leto chodí partia na čunder, čo to vlastne ten čunder je a ako je tam bohovsky. Peter hral na gitare a spieval Krylove pesničky, ktorých texty sa mi rýchlo a akosi automaticky vrývali do pamäti. Snažil som sa zapamätať si ich čo najviac, a taktiež aj informácie o Rusoch, Američanoch a Angličanoch. (Rusi sú debili, Američania super, Angličania majú najlepšie rockové kapely.) A, samozrejme, aj všetky tie vtipy. Čím sprostejšie a politicky nekorektnejšie, tým lepšie.

2.

Zvyšok školského roku ubehol rýchlo. Už sme sa prakticky nič neučili, len sme posedávali, kecali a pozerali po babách. Ja najmä po Beatke. Keď som ju videl, ako umýva školské lavice, mal som z toho nesmierne potešenie. Košielka rozopnutá na tri gombíky ako vždy.

Stihli sme vyhrať aj futbalový turnaj po finálovom triumfe nad céčkarmi. A to bol iný favorit. Mali tam chalanov, čo hrávali futbal súťažne, my sme však bojovali ako levy a zvíťazili 2:1. Pali s Robom nás dokázali správne usmerniť, a keď sa nám dlho darilo udržať nerozhodný stav, motivácia rástla každou minútou. Čuduj sa svete, rozhodujúci gól som dal ja. Bolo to z posledného útoku. Kopali sme roh, lopta sa viackrát podrážala, až sa ocitla kúsok od mojej hlavy. Vďaka svojej výške som ju dočiahol a ona sa pomaly, ale predsa, dokotúlala do bránky. Hneď po presnom zásahu ku mne pribehol Pali. „Ja som vedel, že ju doskočíš, ty dlháň,“ vyškieral sa.

Cenu v podobe bonboniéry nám odovzdávala Elenka spolu s Beatkou. Keď mi Beatka vešala na krk medailu a podávala ruku, mal som pocit, že ju podržala o trochu dlhšie. Pozrel som na ňu pohľadom splašeného jelenčata a ona sa na mňa veľavravne usmiala. „Nešiel by si so mnou po škole do parku?“ spýtala sa pošepky.

Vykoktal som zo seba, že určite, a tak sme tam šli. Usadili sme sa na nenápadnej lavičke, tak trochu bokom od všetkých chodníčkov. Beatka rozprávala, ako jej bude za starou školou smutno, ale vraj sa už teší na tú novú. Ja som sa snažil nosom čo najviac priblížiť k svojej pazuche, aby som zistil, či mi z nej príliš nerazí. Predsa len, po tom dnešnom futbalovom záporení...

Beatka od septembra nastupovala na Strednú školu návrhárskeho dizajnu v Trenčíne a opúšťala naše útulné mestečko. Ja som jej pre zmenu hovoril, ako veľmi sa teším na gympel. Po chvíli však nastalo trápne ticho, ktoré napokon prerušila ona. Keď sa trochu zotmelo, nahla sa ku mne a pobožkala ma. Po mojej neohrabanej reakcii ma vzala za ruku a položila ju do tolko obdivovaného výstrihu. Vtedy som spoznal siedme nebo. Uši mi horeli, park voňal jarou a vtáci spievali. Božkával a láskal som ju asi hodinu. Potom povedala, že už je neskoro a musí ísť domov.

„A to teraz akože spolu chodíme?“ spýtal som sa jej.

Beatka sa na mňa vážne pozrela. S úsmevom sa mi zaďávala do očí a po chvíli prehovorila: „Ale Janko, veď to nejde. Teraz budú prázdniny, ja pôjdem s rodičmi do Juhošky a potom už bude škola. Ja preč a ty tu. Vôbec na seba nebudeme mať čas. Necháme to tak, dobre? Možno neskôr. Uvidíme, čo budúcnosť prinesie.“

Zostal som ako obarený. Chcel som jej povedať, že ju zbožňujem a nemôžem bez nej dýchať, že jej budem písať, telefonovať, posilať poštové holuby a myslieť na ňu dňom i nocou. No nič z toho sa nakoniec nevydralo z mojich úst von.

„No dobre, keď myslíš,“ zašepkal som smutne. „Ale môžem ťa prísť niekedy pozrieť, však? Cez prázdniny.“

„To môžeš, len neviem, či budem doma. Väčšinu leta trávieme na chate. Samozrejme, okrem dovolenky v Juhoške.“

A tak sa moja prvá láska skončila skôr, než vôbec začala. Ako správny džentlmen som ešte Beatku odprevadil domov a komplet nešťastný sa vracal naspäť.

V posledný školský deň sme dostali záverečné vysvedčenia.

„Jano, čo máš zo správania?“ spýtal sa Pali.

„Jednotku,“ odpovedal som.

„Fu, dobre.“

„A čo som mal dostať?“

„Ty si o tom nepočul? Káčerka so zástupkyňou ti navrhovali dvojku. Hovoril mi to otec. Našťastie, riďo a ostatní normálni učitelia to stopli. Vieš, za tie tvoje ponožky. Káčerka sa rozčulovala, že si dehonestoval celú pioniersku organizáciu. Zástupkyňa zas bola pohoršená, že si ponížil funkciu zástavníka.“

Na chvíľu som od prekvapenia onemel. „Čože? Za tie ponožky? Čo sú na hlavu?“ rozhorčil som sa. „Keby mi dali dvojku zo správania, to by ma rovno aj z gympla vyliali. Ani by som nestihol nastúpiť.“

„Tak to hej, ale všetko je zažehnané. Ideme si užívať. Ozaj, brácha zobrali na výšku. V robote dal výpoveď a od zajtra bude robiť plavčíka na kúpalisku. Dvere máme otvorené!“

„Ideme hneď zajtra?“

„Môžeme, len pozri hore, samé mraky. Aby nepršalo.“

Pršalo. A pršalo celé prvé dva týždne prázdnin. Seriem také leto, povedal som si na štrnásty deň. A len čo som sa na leto vysral, spamätalo sa. Začali sa krásne, slnečné dni. Pali sa vrátil z pobytu na Balatone a vychutnávali sme si takmer každý deň